

Malene Vahl Rasmussen,
Demokraatit sinnerlugit Inatsisartunut ilaasortaq

27-07-2018
Sags nr. 2018 - 14996
Akt nr. 8355353

§ 37 naapertorlugu apeqquteqaammut akissuteqaat

Postboks 1160
Tlf: 34 50 00
Fax: 34 55 05
3900 Nuuk

Aallaqqaasiutigalugu erseqqissassallugu pingaaruteqarpoq Peqqinnissaqarfiup atorfiit pingasunngorlugit agguataarsimmagtit:

Email: pin@nanoo.gl
www.naalakkersuisut.gl

1. Aalajangersimasumik atorfillit – isumaqatigiisummi atugassarititaasut naapertorlugit ukioq ataaseq sinnerlugu atorfillit
2. Sivikitsumik atorfinitsitsinerit – isumaqatigiisummi atugassarititaasut naapertorlugit ukioq ataaseq ataallugu atorfillit
3. Taartaasartunik sulisussarsiorarfik

Aammattaaq erseqqissassallugu pingaaruteqarpoq, atorfinitsitsiniartarneq nakorsanik peqqissaasunillu pissarsiorarnermi kisimi unammillernartortaqqanngimmat. Unammilligassaq sulisut suugaluartulluunniit sulisussarsiariniarnerani malunnaqaaq – ilinniarsimasut ilinniarsimangitsullu, kisianni ingammik peqqissutsimut tunngasunik ilinniagallit akornanni atorfinitsitsiniartarneq annertuumik unammillernarpoq, tassunga ilanngullugu peqqinnissami ikiortinik amigaateqarneq.

1. Peqqinnissamut Isumaginnittoqarfik pitsaanerpaamik ingerlassappat nakorsat peqqissaasullu immikkut qassit atorfilusariaqaralarpat?

Akissut:

Peqqinnissaqarfimmi nakorsanut 100-t missaannut peqqissaasunullu 300-t missaannut atorfiit aalajangersimasut naatsorsuunneqarput.

2. Peqqinnissamut Isumaginnittoqarfimmi qasserpiamik atorfilinnik nakorsaqarlunilu peqqissaasoqarpa, atorfilinnik annertuumik amigaateqarneq Naalakkersuisunit sumik peqquteqarsorineqarpa?

Akissut:

Nakorsat aalajangersimasumik atorfillit 50-it missaanniipput peqqissaasullu aalajangersimasumik atorfillit 110-t missaanniillutik.

Taakkua saniatigut maanna peqqissaasut suliffeqarfimmit paarlattaasartunik sulisussarsiorussanit 33-nik atorfeqartoqarpoq, kisianni kisitsit taanna ukiup ingerlanerani allanngorarsinnaasorujussuuvoq. Peqqissaasut sinneruttut 150-it

missaanniittut sivikitsumik paarlattaallutik atorfeqartuupput – akuttunngitsumik qaammatini marlunniit arfinilinnut sivisussusilimmik.

Nakorsat aalajangersimasumik atorfillit saniatigut maannakkut nakorsat arfineq-marluk suliffeqarfimmit nakorsanik paarlattaasussarsiortarfimmut attuumassuteqarput.

Sulisunik aalajangersimasumik atorfilinnik amigaateqarneq ilaatigut peqquteqarpoq, inuiaqatigiinni pissutsinut attuumassuteqartut, soorlu ineqarniarneq, aningaasarsiat inissisimaffiat, sivikitsumik paarlattaallutik atorfeqartunut tunngatillugu akileraartarnikkut naleqqussartariaqartarneq, meeqqanut paaqqinnittarfeqarneq, atuarneq aamma ilinniarsimassutsikkut inissisimaneq kiisalu nulia/uip nooqataasup suliffissarsinissaminut periarfissai.

Peqqinnissamut tunngasunik ilinniarsimasut atorfinitsinnissaanut atatillugu unammillersinnaassuseq aamma sulisunik amigaateqarnermut peqqutit ilagaat. Danmarkimi peqqissaasunut atorfiit amerlineqarsimanagerat aamma peqqissaasunik nakorsanillu pisariaqartitsinerup kingunerisaanik Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmut ikinnerusut qinnuteqartarnerannik kinguneqarpoq. Tamanna aamma nakorsanik peqqissaasunillu nunaqavissunik ikippallaanik ilinniagaqartoqarneranik tunngaveqarpoq, tamannalu atorfinitsiniarnermik annerusumik ajornarnerulersitsilluni.

Suliassat tungaasigut Kalaallit Nunaanni peqqissutsimik suliaqartut sinerissami piffinni arlalinni suliassaqarfik annertooujussuaq kisimiipajaarlutik tigummissarpaat, Danmarkimullu assersuukkaanni, ataqatigiissaarineq silallu apeqqutaatinnagu napparsimasunik napparsimavinnut allanut nuussinissamik pisariaqartitsisut kiisalu peqqinnissamik suliaqartunik ikiortissarsiorluni aggersaasinnaaneq tamatigut ajornarneq ajorput. Tamatumunnga uiggiullugu, innuttaasunit sulisunut peqqinnissamut tunngassuteqartumik ilinniarsimasunut naatsorsuutiginninneq annertusinnaasarpog, taamaattumillu amerlasuut ungasissumi avinngarusimasumilu sulinissartik kissaatigineq ajorpaat.

Taamaattumik paarlakaajaalluni sulisarnerit akuttunngitsumik atorneqartarput, soorlu assersuutigalugu nakorsat marluk imaluunniit pingasut aalajangersimasumik atorfeqartut atorfimi ataatsimi paarlakaajaattarnerat.

- 3. Peqqinnissamut lsumaginnittoqarfimmi massakkut vikarinik (nakorsanik peqqissaasunillu) atorfeqartoqarpa, aningaasallu qassit tamaanga atorneqarpat? Atorfeqavissunut naleqqiullugu vikarit atornerisa qanoq akisunerutiginerat, Naalackersuisunut naatsorsoqquneqarpoq. Taassuma saniatigut Naalackersuisut piumaffigineqarput, nakorsanut peqqissaasunullu ukiumi qulini kingullerni vikareqarnermut ukiumiit ukiumut aningaasartuutaasimasut sullissisullu kikkunerinut takussutissaannik inaarinninnissaat, aningaasartuutit taakku killiffii ilisimaneqalerniassammata.**

Akissut:

Maannakkut peqqissaasut nakorsallu paarlattaasartunik sulisussarsiortarfinneersut 44-t atorfeqartinneqarput.

2018-imi juuni qaammataata naanerani paarlattaasartunik sulisussarsiortarfinnut 24 mio. kruunit atorneqarsimapput. Tamanna nakorsamik paarlattaasartunik sulisussarsiortarfimmit atorfinitsitsineq 100%-ingajammik akisuneruvoq peqqissaasumillu atorfinitsitsineq 50%-imik akisunerulluni.

Ataani takuneqarsinnaapput ukiut kingulliit qulit paarlattaasartunik sulisussarsiortarfinnut suliassaqarfiit agguataarlugit aningaasartuutit; nakorsanut, peqqissaasunut aamma sulisunut allanut, taakkununga ilanngullugit aaviaasartut.

(Mio. kr)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Jun-18
Nakorsat	22,0	16,9	11,9	20,2	10,3	7,5	14,1	14,3	9,9	4,5	5,5
Peqqissaasut	47,8	29,1	12,9	8,7	5,1	8,0	11,4	17,6	23,8	28,7	18,5
Sulisut allat	0,7	0,8	0,8	0,2	-	-	-	0,1	0,2	0,1	-
Katillugit	70,5	46,7	25,8	29,1	15,4	15,4	25,5	32,0	33,9	33,4	24,0

4. Peqqinnissamat Isumaginnittoqarfimmi sulinerup nakorsassaaleqineq peqqissaasussaaleqinerlu suna kinguneraa? Tassunga atatillugu Naalackersuisut piumaffigineqarput nalunaajaqqullugu, siniffiit qassit matusimaneri kiisalu napparsimasut saniatigut qassit nunanut allanut katsorsartikkiartortariaqarsimaneri.

Akissut:

Peqqinnissakkut sulisunik amigaateqarnerup napparsimasunik passussineq sunneqqanngilaa, peqqinnissaqarfimmi sulisut assinganik peqqinnissaqarfimmi atuunnissaminnut atatillugu sulisinnaanermut akuersissummik peqarnissaasa piumasaqaataanera peqqutigalugu.

Sulisunik peqqinnissamat tunngasunik ilinniarsimasunik amigaateqarneq sulisullu taarseraakkajunnerat sulisunut aalajangersimasumik atorfilinnut misilittakkanik najukkamilu ilisimasamik tunniussuisartunut annertunerusumik unammillerneqarnermik kinguneqarpoq. Tassunga ilanngullugit ataavartumik ingerlanissamik aamma sulisut aamma/imaluunniit napparsimasut akornanni attaveqatigiinnermi unammilligassat.

Saniatigut peqqinnissaqarnermut tunngatillugu suleriaatsinik pitsanngorsaanerulersitsiniarluni iliuitsit aamma ineriartortitsiniarluni suliniutit salliutinneqqanngitsoortarput Peqqinnissaqarfik ulluinnarni ingerlatsinermik ukkassisariaqarlunilu aningaasat sumut atorneqassanersut pingaarnersuisariaqartarmat.

Sulisussaaleqineq peqqutaalluni maannakkut Dronning Ingridip Napparsimavissuani siniffiit aqqanillit atorineqanngillat. Taamaakkaluartoq napparsimasunik Danmarkimut Islandimulluunniit aallartitsinerit amerlinngillat. Paarlattuanik ima kinguneqarsinnaavoq napparsimasut suliaritinnissamut naatsorsuutigisamik sivilunerusumik utaqqisariaqartarnissaat.

5. Peqqinnissamut Isumaginnittoqarfik imaluunniit taassuma ilaa Naalackersuisunit piumaffigineqarsimava sipaarniarnissaanik, taamaattoqarpat tassunga suna peqqutaava?

Akissut:

Naamik, Peqqinnissaqarfik sipaaqqullugu peqquneqarnikuunngilaq, taamaattorli Peqqinnissaqarfik ataavartumik aningaasaqarnikkut unammillerneqaraluarluni ineriartortuarneq kiisalu aningaasaliissutigineqarsimasut iluini pitsanngorsaajuarnissaq anguniarneqartuarpoq. Tamatuma kinguneraa, napparsimasut nunap immikkoortuinit Dronning Ingridip Napparsimavianut innersuunneqartartut amerlassusaasa sunnerneqarnerat tassangaanniillu Danmarkimut innersuunneqaqqissinnaanerit.

Naak Peqqinnissaqarfik toqqaannartumik sipaarniuteqarnissamik peqquneqanngikkaluartoq, napparsimasunik suliarinninnermi aningaasartuutit qaffannerisa kinguneraat – ilaatigut makku pissutigalugit: Innuttaasut katitigaaneri allanngornerat soorlu utoqqaat amerliartornerat kiisalu kræftimik nappaatillit katsorsarneqarnerisa amerlisimaneri – Peqqinnissaqarfik taamaakkaluartoq pitsanngorsaasariaqarpoq.

Aammattaaq Peqqinnissaqarfiup iluani aningaasartuutit appasitsinneqarniartuaannarput tamatumalu kingunerisaanik aningaasartuutit toqqaannartumik napparsimasunik attaveqarnerup ajorsingissutigisassai kalluarneqartarput.

6. Tusagassiuutinut nalunaarummi 20/6-2018 Naalackersuisut allagaqarput, ingasattumik aasaq manna ajornakusoorsimasoq Dronning Ingridip Napparsimmavissuanut sulisussanik pissarsinissaq, ilaatigullu peqqissaasutut atorfii inuttaqanngitsut pissutaallutik siniffiit matunerat pisariaqarsimasoq. Dronning Ingridip Napparsimmavissuata tamakkiisumik ingerlaqqilernissaata qaqugu pinissaa Naalackersuisunit naatsorsuutigineqarpa, vikarinullu akissarsiassat allallu qanoq akeqassapat?

Akissut:

Peqqinnissaqarfimmi aqutsisut naatsorsuutigaat, Dronning Ingridip Napparsimmavissua ulloq 1. september 2018 sulisoqarnikkut tamakkiisumik ingerlaqqilissasoq.

Atorfii isumaqatigiissutit tunngavigalugit inuttalersorniarneqarnerat peqqutaalluni tamatuma paarlattaasartunut qanoq aningaasartuutaatiginissaa maannakkut

ilisimatitsissutigineqarsinnaangilaq. Taamaattorli paarlattaasartunut aningaasartuutit qaffasissuunissaat naatsorsuutigineqarpoq.

- 7. Nakorsassaaleqineq peqqissaasussaaleqinerlu anigorniarlugit sunik Naalackersuisut suliniutissanik eqqarsaateqarpat, Peqqinnissamut Isumaginnittoqarfimmu maannamut missingersuutit atuuttut iluanni qaangerneqarnissaat isumaliuutaava, imaluunniit aningaasanik saniatigut immikkoortitsisoqassava? Taamaattoqassappat qanoq amerlatigisunik kiisalu maannamiit Naalackersuisut 2019-imut Aningaasartuutissanut inatsimmut Siunnersuutissatut maannangaaq ilanngutitinnissaat naatsorsuutigisaat?**

Akissut:

Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfik ukiualuit ingerlaneranni pitsaannerusumik sulisussarsiortarneq aamma sulisunik atorfeqartitsiinnarnissaq soorlu ilaatigut assersuutigalugu danskit napparsimaviinit atorfinni paarlakaajaattarnermik aaqqissuussinikkut kiisalu Danmarkimi atorfinitsitsinermut siunnersortimik Peqqinnissaqarfimmi atorfinitsitsinerni Peqqinnissaqarfimmillu nittarsaassisumik atorfinitsitsisimavoq.

Atorfinitsitsisarneq sulisunillu atorfimiitsitsiinnartarneq periusissiaq nutaaq septemberip aallartinnerata missaani naammassisussaq suliarineqarpoq. Anguniagaq assersuutigalugu tassaavoq, peqqinnissamut tunngasunut ilinniarniarlutik qinnuteqartartut marluinnik oqaasillit Kalaallit Nunaanni inuusuttunut paasisitsiniaanerup ukkanneratigut amerlisarneqarnissaat.

Naalackersuisut peqqinnissaqarfiup iluani pingaarnersiuiineri aningaasanut inatsissatut siunnersuummi augustip ingerlanerani tamanut saqqummiunneqartussami takuneqarsinnaavoq.

- 8. Peqqissaasutut Kalaallit Nunaanni sulisagaani, pigineqassaaq nunani avannarlerni (Qallunaat, Svenskit imaluunniit Norskit Nunaanniit) imaluunniit kalaallit nunaanniit pisinnaatitaanermut allagartaqarneq. Tamanna piomasagaat Naalackersuisuniit mianersortumik isumaliuutigilluarneqassava, taamaalilluni nunanit allanit soorlu "Fast-track ordningen" atorlugu sulisussanik pilerisuttoqalernissaa periarfissinniarlugu? (fast-trak ordning=suliffeqarfiit akuersissummik pigisallit sukkanerusumik ajornannginnerusumillu nunanit allameersunik sulisussanik immikkut ittunik piginnaasalinnik kalaallit nunaannut aallersinnaanerat)?**

Akissut:

Nunani Avannarlerni akuersissut taamaallaat atorlugu Kalaallit Nunaanni peqqissaasutut sulisoqarsinnaangilaq. **Peqqissaasut sulisinnaatitaanerat sulinerallu pillugit Inatssartut peqqussutaat nr. 7, 30. oktober 1995-imeersoq** naapertorlugu piomasagaataavoq, peqqissaasut Kalaallit Nunaanni sulisussat Kalaallit Nunaanni sulisinnaanissamut akuersissummik peqassasut.

Namminersornerullutik Oqartussat peqqissaasunik nunanit allaneersunik Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmi atorfinitsitsinermut nalunaarutaat nr. 15, 22. april 1998-imeersoq naapertorlugu peqqissaasut nunanit allaneersut, Kalaallit Nunaanni akuersissummik tunineqarsinnaappata, Kalaallit Nunaanni sulinissaat akuersissutaareerpoq.

Kalaallit Nunaanni sulisinnaaneq nalunaarutigineqareeraangat, Kalaallit Nunaanni peqqissaasutut sulisoqarsinnaavoq. Taamaattorli oqaatigineqassaaq, nalunaarut killeqarmat, § 1, imm. 3 aamma § 2, imm. 1 aamma 2 naapertorlugit qinnuteqartut oqaatsit tungaasigut piumasaqaateqarfigineqarmata.

9. Pisamut soqutiginarsinnaasumik allamik Naalakkersuisut paasissutissiisinnaappat?

Allanik paasissutissiisutissaqanngilaq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Doris J. Jensen